

Pole sébéy tékínmɔnɔlɛ Kalatı tān tyí

Kalatı tān wɔl-ñsah kwil yīn ye sɔ̄ Kolele ñgbòlɛ. Kéne kwil ye pè n ye Frãnsile kwey mè sɔkɔ. Pāh yal nénpó, pè kyi tē Asi mineri sɔkɔ, képah nê-á pè ye Tirki yamanale kwey mè sɔkɔ. Pole-á kyi kéné kwlo kɔ̄ kɔ̄ gbí nêne à Nìvìnì tir yo pé tyí, névye náhnáh fẽ syi sɛ Yesu yõ. Képah náh, nósyó kyi pè vi tẽ. Pè sɔ̄ me kyi n yo pé tyí ne pāh yīnne pè Nsyifunɔ tyi kɔ̄nsàhnó wällɛ n kɔ̄, ànê pāh yīnne pè pé dīnpile n kɔ̄ à yīnne sɔ̄-á Moyisi tyi kɔ̄nsàhnó yo kélé.

Pole-á kéné wεlɔ noh sɛ, à sébéy wãrkı tekı mɔ pé tyí à yo pé tyí ne, pè náh tɔ̄ yīnne pè ye névye pè kyi mɔ pè kɔ̄ pè Nsyifunɔ tyi kɔ̄nsàhnó wällɛ n kɔ̄ káhkáh. Nké kéné tyi kɔ̄nsàhnó gbɔ̄ yõ náh pè pι négbılóle Liyel yah sɔkɔ dέ, Yesu yõ sénó gbɔ̄ yõ-á pè pι négbılóle Liyel yah.

Pole sébéy tyàh-ñsah sɔkɔ, à kè yo wẽkı dùkù nê-á Yesu à ye pι ñ tẽntɔ̄ névilɛ, ànê wāh ñ Nìvìnì tirlɛ à wẽkı dùkù nêne. A tɔ̄ kè yo tɔle ne péwɔ ànê Yesu tẽntɔ̄ névye téló tó-á pɔ̄ wẽ wε. Pé wẽ wénó sɔkɔ, pāh kè yo pé tyí ne kwónó nê-á pé me n pι Nìvìnì tir yõ, kāh me n pι ké yah yõ. Yah n te Kalatı 1-2.

Pole syɔ̄ Vyâh kɔ̄nó kédyâh wεy tyí, à kè wẽkı ne névi nê-à sɛ Yesu yõ, tẽ-á kι pwáhnmɔnɔ wε.

Yesu Krista kúnóle dahni yō, képah gbō yō-á pépi mē pé gblōy yō, pé náh tō mē tyi kōnsàhnó yōrī sōkō. Yah n te Kalatı 3-4.

Pole sébéy tyé-ńsah sōkō, à ne pépi min pí dùkù-á yīne kè kē wēkī ne, páh mē pé gblōy yō, yōrī sōkō náh pélē. Pé ye ye Liyel Mirki pé yahle n tē, pé káh tō tyípelle n pí. Pé pé minne n pí Yesu tyí kōlē, pé tyí mó nō wē tyí.

Pole me kélé n wēkī ne Yesu tēntō névi-á péle

¹ Nmō Pole nê-á Yesu tēntō névile, mé náh pí Yesu tēntō névile névye gbō yō, képah náh pí nñi yó yōhnìnmōnō gbō yō dé. Nte Yesu Krista ànê Sú Liyel gbō yō ye mé pí kélé, nñmō nê-á Yesu lékó yilki mō wilki lékyi sōkō. ² Nmō ànê n yūnpyé nónó pól-á mē ásō, ápi ye n tekī n mō sébéy mènē Kalatı mara Yesu yō sēpú tǐnkìnó tyí. ³ A kélé n yah n kō Sú Liyel ànê Tē n̄gbē Yesu Krista tyí ne pè yōbènɔri pí yé tyí, pè mó yèvüniné yé kō. ⁴ Krista ye n̄ gblōy kō pè à ko mō ápi tyípēl yīnné, ne pé á wilki kèkōyō mē pèkè sōkō à yīne Liyel-á mē kē tyí sō, nñmō nê-á á Súle. ⁵ Gbilkínó ne n sah nñmō yō gbímegebí. Amiina!

Kalatı tān náh vīnōle Nīvīnì tir kō

⁶ Liyel nê-á ye yéle Yesu Krista pèpori gbō yō, yáh yé náh vi nñmō kō súú té tir káhkí yó sō tē, nê-á mìnyobe ne képah-á Nīvīnì tirlē, képah pí gbēndùníné nñmō tyí. ⁷ Tē kè náh mē á kī ne Nīvīnì tir káhkí yó sō mē dē, ɔõ, nte nōsyó ó ye

mε, nónó-á mε fẽkìnóle n dahbı yé wró sōkō, mε n yah n kō ne pé Krista Nìvìnì tir vi mo. ⁸ Nte ññi yó, képah náh pı ápi nt̄e, képah náh pı ȳnyo t̄onpı yó fyé-à p̄o Nìvìnì tir káhkí yó yo yé tyí, nē-á kē náh mε nukúle ápi-á nē yo yé tyí, t̄e tyí k̄i yík̄i. ⁹ A kē yo sōkō te, té mé k̄i t̄o n̄ syi kē t̄o yo nukúnukú ne, ññi yó-á Nìvìnì tir káhkí yó yo yé tyí, nē-á kē náh mε nukúle yáh nē f̄e syi sōkō te, t̄e tyí k̄i yík̄i. ¹⁰ Nte nukúnukú, n̄mo náh mε n yah n kō ne névye n̄ne n sō d̄e, mé mε kē tyí ne Liyel n̄ne n sō. Névye dyo ȳli t̄e náh n̄mo n yah n kō pí-nsahle. Képah-à nē sō mé n yah n kō, mé náh náhki n mε n pi Krista t̄onpule.

Pole-á pi Yesu t̄ent̄o névile dùkù nēne

¹¹ N yūnpyé, mé kélε n yo n dal n mo yé tyí ne, Nìvìnì tir nē-á mé yo yé tyí, kē náh wil névye tyí d̄e. ¹² Névi náh yo n̄ syah kélε, ññi yó nt̄e náh mó t̄o kw̄ n̄ne kélε. Nte Yesu Krista ye n̄ w̄ek̄i kélε.

¹³ N̄mo-á sō mε Nsyifun̄ Liyel nínó w̄ek̄ile n k̄o gb̄i nēne, máh sō mε n p̄i dùkù nēne, yé kē tyí yónó noh. Mé sō mε Yesu yō s̄epú t̄ink̄ile n kah n fōh, fōó mε n yah n kō pé duku tó-nsahle.

¹⁴ Mé sō mε á kō Nsyifun̄ náhnáh yah t̄innne ápi Nsyifun̄ Liyel nínó w̄ek̄i kóló sōkō. Mé sō mε gbah t̄e kal péle kéné w̄ek̄i kóló sōkō, képah nē-á á súbí w̄edyahle. ¹⁵ Nte Liyel ye n̄mo yah t̄ok̄o n̄ dúbí-ñk̄e gb̄i dùkùle, té n̄ ye n̄ t̄o p̄i ȳnnne n̄ p̄epor̄i gb̄o yō. ¹⁶ Té w̄ah p̄o kē yah t̄ok̄o à n̄

Pídīne n̄ wẽkì, té ne mé n̄ tyíle n̄ yo n̄ kõ névye tyí nónó náh pí Nsyifunole, käh pí së, mé náh kyi vînmõnõ yah kõ ñnî yó ñtë tyí. ¹⁷ Mé náh mó tõ dökø yuku Yerusalèmì sòkò à kyi wil Yesu têntõ névye tyí nónó-á tõ tyah n̄mø yah dé. Mé yõ sòkò Arabi yamana ñgbò sòkò. Képah náh, mé n̄ syi pø Daması kwil sòkò. ¹⁸ Té ye tõnó sókóntenõ náh, mé kyi Yerusalèmì sòkò, á kyi wẽ we pí ànê Pyerule, té tẽ ñne wẽ tyí à sèpìn gbõnkwló pí. ¹⁹ Nte à wil n̄mø ànê Të ñgbë gbëndí Nsyakì tyí sòkò, mé náh tõ Yesu têntõ névi yó ñtë wë. ²⁰ Tyi nónó pól-á mé n̄ wãrkì n̄ tekì n̄ mɔ yé tyí yò, Liyel ye n̄mø tarfyòle ne mìnì náh mé n̄ yo. ²¹ Képah náh, mé me sòkò Siri yamana ànê Silisi mara sòkò. ²² Nte Nsyude mara Yesu yõ sëpú tñkïnõ náh sò me ñne n̄ pnë yí yah. ²³ Pè sò noh óle ne, névi nê-á sò n̄ fôh péle ñgbòle, wâh me n̄ syi Krista yõ sënó tyíle n̄ yo, képah nê tyí-á lésõ à n̄ yah n̄ kõ yíkí-ñsahe. ²⁴ Képah sòkò, pè sò me Liyelle n̄ gbilki n̄mø tyí sòkò.

2

Yesu têntõ névye wẽ wénóle Yerusalèmì kwil sòkò

¹ Képah náh, ye gbõnyâh sókóntenõ sòkò, mé tõ yuku Yerusalèmì kwil sòkò ànê Barnabasile. Mé Tite tõ tẽ dohnì n̄ gbløy yõ à sòkò. ² Liyel ye wẽkì ñne tir yôle n̄ kõ mé dökø yuku Yerusalèmì sòkò. Té máh tõ nê pí sòkò te, ànê máh me nê pínó sòkò, mé náh sò me kë tyí ne sè pí yòkânnæ.

Képah yīnnē, máh yīni tē, mé kyī wil Yesu yō sēpū yah tām tyí pé yahle, té máh Nīvīnī tir yo dūkù nēnē névye tyí nónó náh pī Nsyifunole, mé ké yah yo pépi tyí. ³ Nte nímō kó-ò Tite nē nítē-á Nsyifu náh nñne, pè náh à kyī mō à kō à kōkè kō. ⁴ A yúnpýé nétukúnī yisyó sō me ké tyí ne Tite kōkè kō. Pépi ye sō po de fēkī á wró sōkō, Yesu Krista-á po á we wilki tyi kōnsàhnó yōrī nē sōkō, képah ségbló ye pè po yáh-ñsah té me ké tyí ne pé á tō dahbī kéné yōrī sōkō. ⁵ Nte ápi sō me ké tyí ne Nīvīnī tir nē-á gbulé, kè tē ké dūkùlē yépi yīnnē. Képah ye, á náh kē fē syi pé tyí. A náh sah pé tyí yō kwéy nítēne. ⁶ Nte nónó-á no me n yah yah tāmne, yīn-ñsah nē-á sō me pé tyí, képah náh me tir yōle nímō tyí. Liyel náh nñnī yó nítēne n tōkō fōnfōne n pī n ní-òle dō. Kéné névye nōpi nítē tō náh mó tir yó we yo dohnī n Nīvīnī tir yónó yō. ⁷ Nte pè pyē kè we pī nítēne ne, Liyel-á kè dahbī nímō gbō ne mé Nīvīnī tirlē n yo névye tyí nónó náh pī Nsyifunole, sō-á à kè dahbī Pyerī gbō ne à kélē n yo Nsyifunō tyí. ⁸ Yé náh we di, Liyel nē-á pī Pyerile tēntō névilē Nsyifunō tyí, nímō ó ye pī nímō tōle tēntō névilē névye tyí nónó náh pī Nsyifunole. ⁹ Képah sōkō, Nsyakī ànē Pyerī ànē Nsyōpi nónó-á yah tāmne Yesu yō sēpū tīnkī sōkō, pépi me kè pī ne Liyel-á pī n tyí yōbènōrile à n dah mō tōlē mē pínō sōkō. Kăh pī sē, pè me yuku po gbān dahbī wekī nímō ànē Barnabasi tyí, à kè wēkī ne á pól-á pī tōlē nukú pípúle péle. Képah

tēnē, á mē yo sah nūkú yō péle ne, ápi-á kī á yah mō névye tinnē nónó náh pī Nsyifunōle, té pépi kī mó pé yah mō Nsyifunō tinnē. **10** Té pè kē yah kō á tyí wōle ne, á á dyō sah ne n kwne pépi Yesu yō sēpú tīnkī yām tān tyílē Yerusalemī sōkō. Pāh kē yo sō, képah ye mé mē n pī n̄ nū pōllē.

Pole me lékàhle Pyerile n kō Antyōsyi kwil sōkō

11 Képah náh, Pyerī-á pō pō Antyōsyi kwil sōkō gbī nēnē, à pí-ńkē tyi pī. Kăh pī sē, mé lékàhle à kō no pól yī yah. **12** Yé náh we di, gbī nē-á lésō Nsyakī tēntō névye náh tōnī mē pō Antyōsyi sōkō, Pyerī sō mē n yō wē tyí ànē á yūnpyé Yesu yō sēpúlē, nónó náh pī Nsyifunōle. Té no nōpi-á fyò pō yīni tē, à nūkú n̄ gbe á yūnpyé Yesu yō sēpú nōpile, nónó náh pī Nsyifunōle. A náh tō mē n yō péle wē tyí Nsyifunō yah tīkī tē tyí.* **13** Nsyifunō télō tō mó kō n̄ náh pí-ńkē tyi nōpi pínó sōkō, fóó pè Barnabasi nítē tō yō yíkī mō kē sōkō. **14** Nte Nīvīnī tir nē-á gbile, máh fyò pō kē we ne pè náh mē n kō képah wēkī yō, mé nūkú yo Pyerī tyí no pól yī yah sōkō ne níkē: «Áwō nē-á Nsyifule, wáh pō ásō sōkō, á á náh vi Nsyifunō tyi kōnsàhnó wāl kō, té n kō á yūnpyé Yesu yō sēpú tyí kōlē nónó náh pī Nsyifunōle. Té yō nē yō mē,

---

* **2:12** 2.12 - Nsyifuno yah tīkī pínó nē tyí-á n̄ yo ásō yō, Nsyifuno pól náh pè n̄ ye dé. Pé nónó-á sē Yesu yō, té mó tō mē kē tyí nē Nsyifunō tyi kōnsàhnó wāl nē n kō káhkáh, pépi ye pè n̄ ye.

á kí pɔ pépi wɔlε n kȳi n mɔ n mɔ Nsyifunɔ tyi kɔnsàhnó wàl kóló sɔkɔ nukúnukú wé?»

15 Gbì tẽ wɔ ye Nsyifunɔ ye ápile á wìl-ñsah sɔkɔ, nékáhbí náh ále pépi nónó-á pè n ne n ye Moyisi tyi kɔnsàhnó dêl pípúle. **16** Nte á pól pĩ ne Moyisi tyi kɔnsàhnó wàl kóló náh fẽ névi yó ñtẽ pí négbíle Liyel yah sɔkɔ, fóó névi nê ó-à së Yesu Krista yõ. Api tɔ me ké tyí ne á pí négbíle Liyel yah sɔkɔ Yesu Krista yõ sénó gbò yõ, té kè káh pí ne Moyisi tyi kɔnsàhnó wàl kóló pèpey gbò yõ sõ. Nnî yó ñtẽ náh se fẽ n pí n pi négbíle Liyel yah sɔkɔ, képah gbò yõ té. Nte á pól pĩ ne Moyisi tyi kɔnsàhnó wàl kóló náh fẽ névi yó ñtẽ pí tómm Liyel yah sɔkɔ, fóó névi nê ó-à së Yesu Krista yõ. Api tɔ me ké tyí ne á pí tómm Liyel yah sɔkɔ Yesu Krista yõ sénó gbò yõ, té kè káh pí ne Moyisi tyi kɔnsàhnó wàl kóló pèpey gbò yõ sõ. Nnî yó ñtẽ náh se fẽ n pí n pi tómm Liyel yah sɔkɔ, képah gbò yõ té. **17** Nte áyáh n yah n kɔ pí-ñsahle tómm Liyel yah sɔkɔ á wró kwrónmɔnɔ gbò yõ Kristale, té kè kè wẽkí ne Moyisi tyi kɔnsàhnó dêl pípú-á ápi tolɛ, képah se yó n wẽkí ne Krista-á á mɔ tyípékè pínó sɔkɔ? Pólle! **18** Nmɔ-à ntyíñɔ náh vi Moyisi tyi kɔnsàhnó wàl kɔ, té tɔ pɔ n syi pɔ sélé n kɔ à, mé náh ní gblɔy wẽkí sé dêl pí-òle di? **19** Moyisi tyi kɔnsàhnó wàl kóló tyí t̄innɛ, n̄mɔ me ne kókè sõ n̄ne. Moyisi tyi kɔnsàhnó ñtẽ ye pí képahle ní kɔ mé ní minne n wε n pí Liyel tyí yõ. Nmɔ ànē Kristale, á tɔ́ ye syi dahni yõ wẽ

tyí. ²⁰ Mé sénsõ me min sōkō ó, n̄te n̄mō náh n tē n̄ gbløy yahle dē, Krista ye n tē n̄ yahle. Máh min sōkō wil gb̄ensêle n̄ tyí núkúnukú yò, mé me n̄ min pólle n pi Liyel Pídí Krista yõ sēnó sōkō, n̄ tyí-á n̄o n̄mō n̄e tyí, fóó à fē syi pè à ko mo n̄mō ȳinne. ²¹ Yé náh w̄e di, kàh sō me pi ne névi-á kí fē pi négbíle Liyel yah Moyisi tyi kōnsàhnó wâl kóló gb̄o yõ, yõ se náhki sō me Krista kúnó tyí? N̄mō náh Liyel pèpɔrì yahle n pi dē!

3

Pole-á Kalatı mara tān yah yo dùkù nêne

¹ Kalatı mara tān, yé lékám tékı kah mo; n̄e yíkí yé yõle? Té Yesu Krista dahni yõ kúnó tyí mó tõ yo wah yé wëkí palle. ² N̄e ó-á mé me ké tyí ne mé piki yah yé tyí képah ye yò. Tyi kōnsàhnó wâl kóló gb̄o yõ se yé w̄e Liyel Mirkile? Jõ dē, N̄ivìnì tir yõ sēnó gb̄o yõ ye yé w̄e kélé. ³ Yé lékám tékínó se yíni tē nénpo tyí? Yáh n̄e tyah Liyel Mirki tähkìle, yé se me n sō ne yáh kí fē kè syi yé ȳengbẽ tähkìle? ⁴ N̄te à, tyi nónó pól sōkō-á yé de wil sōkō, sè se pi yõ kẽne? Sè náh fē n pi n pi yõ kẽne dē. ⁵ Liyel n̄e-á yé kõ n̄ Mirkile, té me gb̄il tyile n pi yé wró sōkō, yé tyi kōnsàhnó wâl kóló ȳin se à n pi kélé? Jõ dē, N̄ivìnì tir yõ sēnó ȳin ye.

⁶ Kè me yónóle Liyel w̄ey sébéy sōkō ne nk̄é: «Abrahmi tē w̄o s̄e Liyel yõ, képah ȳinne à pi

négbíle Liyel yah sōkō.»* ⁷ Yé yīnε yè kè pī nε nkē, Yesu yō sēpú-á Abrahmī náh tānnε. ⁸ Liyel kè yo Abrahmī tyí nε: «Mé kī syō áwō tyí kī sām mō yikiní pól sōkō.»† Képah ye, kè lésō mε wārkínsàhnóle Liyel wey sébéy sōkō nε, névye nónó náh pī Nsyifunole, Liyel-á kī pè pī tómm Liyel yō sēnó gbō yō. ⁹ Sō-á Abrahmī sē Liyel yō té à mε sām mō n̄ sōkō, sē ye névi nē tō-à sē Yesu yō, Liyel kī sām mō tē sōkō n̄mō tyí kōlē.

¹⁰ Kè mε wārkínsàhnóle Liyel wey sébéy sōkō nε, névi nē-á tyi kōnsàhnó tyiyónó pól wālle n kó-nkēnε, pèkè-á mε tē yō.‡ Képah ye, nónó pól gbō sàhnó-á mε tyi kōnsàhnó wāl kóló ó yō, pèkè mε pé yō. ¹¹ Kè mε wārkínsàhnóle Liyel wey sébéy sōkō nε nkē: «Liyel yō sēnó gbō yō ye tómm kī min yēsylikì wε.»§ Képah ye, kè mε píkínolē nε n̄nī yó n̄tē náh fē n pī n pi tómm Liyel yah sōkō tyi kōnsàhnó gbō yō. ¹² Ntē tyi kōnsàhnó wāl kóló náh mε nukulé Yesu yō sēnolē dō. Kè mε wārkínsàhnóle Liyel wey sébéy sōkō nε, névi nē-à tyi kōnsàhnó wālle n kō, sépi gbō yō-á tē kī mε min sōkō.* ¹³ Krista ye ápi yō dwe wilki tyi kōnsàhnó pèkè gbō, wāh sōnpí fē syi pèkè twah n̄ yō ápi yīnne. Kè mε wārkínsàhnóle Liyel wey sébéy sōkō nε, pàh névi nē gbel séswō tyí, pèkè-á

* **3:6** 3.6 - Yah n te Yenesi 15.6. † **3:8** 3.8 - Yah n te Yenesi 12.3.

‡ **3:10** 3.10 - Yah n te Tōnyonō 27.26. § **3:11** 3.11 - Yah n te Yabakuki 2.4. * **3:12** 3.12 - Yah n te Levitiki 18.5.

mε tē yō.[†] 14 Sē ye kè pī tē sām nê-á mō Abrahmī sōkō, Yesu Krista gbō yō, kè yīni tē névye tyí nónó náh pī Nsyifunōle. Té Krista yō sēnó sōkō ye ápi Liyel Mirki wε, Liyel-á n̄ vyāh kō nē tyí sōkō.

Moyisi tyi kōnsàhnó náh fē n pō Liyel vyāh kōnó vi n mō n pi

15 N yūnpyé, mé kī wεy mè yo kī yīne névye pī dūkùle. Sō-á névi-à n̄ fōkō wεkī n̄ kú-ńkē sōkō, tyi nónó-á ńkēne tē n̄ yo, nñn̄ yō nítē náh sé dūkùle n̄ ko n̄ pnε, képah náh pī kī fē kwâh dohnī sé yō. 16 Jhō, sē ye Liyel vyāh kōnó tōlē Abrahmī ànē n̄ náh ney tyí. Kè náh yo ne Liyel-á n̄ vyāhle Abrahmī ànē n̄ náh tān kō, á kī ne n̄ náh tān sō mē dō dē. Kè yo ne, n̄ náh ney-á. Képah n̄ wēkī ne nénukù tyí-á n̄ yo, nē-á pī Kristale. 17 Yé yah, nē-á sōlē mé mē ké tyí ne mé yo kè wε yō. Liyel-á sōlē n̄ vyāh kō sah tir nē tyí sōkō, ye kyeyéh yōgbām sókóntēnō náh, Moyisi tyi kōnsàhnó náh fē n̄ pō képah ko kè kō kè n̄ pī n̄ pi yō kēne dō. 18 Yé náh wε di, Liyel-á n̄ vyāh kō pēpōrī nē tyí sōkō, képah-à mē n̄ wε n̄ pnε Moyisi tyi kōnsàhnó wāl kóló gbō yō, vyāh kōnó gbō yō náh mó tō kè n̄ wε dō. Ntē Liyel vyāh kōnó gbō yō ye à pēpōrī pī Abrahmī tyí.

19 Ntē tir nē yīn mē Liyel tyi kōnsàhnólē á kō? A sōlē képahle á kō dohnī, nē-á kī sōlē n̄ dēl tyile ále n̄ wēkī, pōpō kī pō nō Abrahmī náh ney dūbínō tyí, Liyel-á lésō n̄ vyāh kō nē tyí sōkō. Yīnyō tōnpūbī

---

† 3:13 3.13 - Yah n tē Tōnyonō 21.23.

ye sō̄ syō̄ wey syínyo-ò‡ tyí, à tyi kō̄nsàhnó mènē névye kō. 20 Té kàh nénukù ólē, á se kī fē ne ney pō̄ de yo ñ wró sōkō? Ntē Liyelle, nukú ó ye ñnē dō.

21 Képah se n wēkī ne Moyisi tyi kō̄nsàhnó-á me Liyel vyāh kōnólē n fwo? Pólle! Kāh sō̄ me pī ne tir kō̄nsàhnó yó̄ sō̄ névye kō, nē-á kī sō̄ fē pé min pwah mō, névye náhkī sō̄ fē pī tómm Liyel yah sōkō kéné tir kō̄nsàhnó gbō yō̄ sōkō dō. 22 Ntē Liyel wey ne nkē, kèkoyó̄ névye pól-á me tyípékè mnō̄ sōkō. Kāh pī sē, Liyel-á ñ vyāh kō tir nē tyí sōkō, à kī kélé Yesu yō̄ sēpú kō pé sēnō gbō yō̄ Yesu Krista yō̄.

23 Krista yō̄ sēnō gbī-á pōpō n se, á lésō me Moyisi tyi kō̄nsàhnó ñgbō gbō sō̄ sōkō à légbíne n syíkī. 24 Kāh pī sē, Moyisi tyi kō̄nsàhnó ye lésō n wēkī álé wēkī pèpøyne, pōpō à pō yíni tē Krista pónó tyí, á kō á we pī tómm Liyel yah Krista yō̄ sēnō gbō yō̄. 25 Ntē Krista yō̄ sēnō gbī-á fyò se tē, tyi kō̄nsàhnó vyāh de á yah tēnó tyí sōkō. 26 Nukúnukú, Yesu Krista yō̄ sēnō gbō yō̄, yépi pól pī Liyel wēnpile. 27 Yépi nónó pól-á wel wilki ni sōkō, yé pī nukúlé Kristale. Krista pī dükù ye yé sōkō tótó. 28 Képah ye, kè se Nsyifu ò, kè se névi nē náh pī Nsyifule ò, kè se yō̄ ò, kè se névi nē náh pī yō̄lē ò, kè se dí ò, kè se sē ò, nukú ye yé pólle yé wró kwrónmōnō gbō yō̄ Kristale. 29 Té yáh fyò pī Krista tyíle, Abrahmí náh tān ye yéle

---

‡ 3:19 3.19 - Wey syínyo-ò nē tyí-á n yo ásō̄ sōkō yō̄, Moyisi ye.

nónó-á kí pèpɔrì wε n pi, à yīnε Liyel-á ñ vyāhlε Abrahmí kõ sõ.

4

¹ Mäh me nēnε n sõ, kè wε yò: Gběnyō-à me wěnpirlε gbí nēnε, à n ne me nūkúle yōlε ñ tahrí néte fyé yah yō. ² Kàh pí së, ñ těnsàhpú ànê ñ tyi yah wàhpú n ne n yah n dah n mō ñ tyí sōkō, pòpó ñ pō n nō ñ yah syíkínó gbí tyí, ñ sú-á nē yah tōkō sah. ³ Së ye, gbí nē-á ápi tō lésō me wěnpí sõ, á lésō me kõ kèkøyō tyi náh, té me pí tē yōbile sé tyí. ⁴ Ntε gbí nē-á sõ Liyel syíkú tē, légbi-á pō nō, à ñ Pídí teku mō kèkøyō. Pídí mè pō dubi sê yó tyí, té sõ me Nsyifunõ tyi kõnsàhnó wällε n kō, ⁵ névye yō wε n dwe n wilki yīnnε Nsyifunõ tyi kõnsàhnó wäll kóló yōrì sōkō, ànê á pól wε n pí yīnnε Liyel wěnpile. ⁶ Ntε ñ wěnpí ye ntýinõ yéle kè. Yé náh wε à ñ Pídí Mirki dah mō á pól nnō sōkō, nē-á nkẽnε á kõ à n ne n yo yīnpõ ñgbènε ne: <Bō, nímõ Sú!>^{*} ⁷ Käh pí së, yōbì náh tō ále; Liyel pye ye ále. Té áyáh pí ñ pyelε së, képah ye ápi tō kí pèpɔrì wε nímõ tyí.

Pole yáh-ñsah tyénóle Kalatu tān tyíle

⁸ Ngbòlε, gbí nē-á yé náh lésō me Liyelle n pnε, yé lésō me yōrile n pí yī yísyó tyí sé gbílkínó sōkō, té Liyel náh se mó tō séle sé wïl-ñsah. ⁹ Ntε

---

* ^{4:6} 4.6 - Bō, nímõ Sú nē-á Liyel Mirki á kõ á n yo ásô sōkō yò, á dyo ye kè n to n kõ ne Liyel-á á Súle.

núkúnukú, yé Liyel pĩ. Té mé kí tõ fẽ yo nε Liyel-á n pnε yépile nk̄. Yé se tõ yñne yè yé syi n tõ n de kénε yõrì sōk̄, yè kénε yõ k̄ yñl̄ n gbilki sépi nónó-á sohk̄ k̄nε? ¹⁰ Yé mε sèp̄in, ànē n̄wɔ́l̄, ànē tyi túkù p̄i gbí, ànē ye wɔ túkùl̄ n mɔ n kõ. ¹¹ E! Yé tyí mε n̄mɔ yáh-nsah tyε d̄. Mäh yèvyāhr̄i t̄l̄ n̄ p̄i yépi yñnnε, kè náh n p̄i n pi n̄nol̄e lé?

¹² N̄mɔ n̄ gbl̄oy p̄i yépi tyí k̄l̄. Képah ye n̄ yúnp̄yé, mé yéle n ni ne, yépi t̄o yé gbl̄oy p̄i n̄mɔ tyí k̄l̄. Yé náh p̄i de yah n̄ tyí d̄. ¹³ Yépi n̄t̄e p̄i ne, N̄iv̄inì tir yónó gbenne yé tyí, yam gb̄o yõ-á mé we yo kélε yé tyí. ¹⁴ Té n̄ wil gb̄ens̄e yam m̄e yáhnó náh s̄o me no. Té képah fyé yõ, yé náh f̄s̄ syi n̄ yil̄, yé náh n̄ sohl̄. N̄te yé pȳe n̄ t̄o sah t̄e Liyel yñnyõ t̄onp̄i yó s̄o n̄ne; á kí ne Yesu Krista n̄t̄e s̄o n̄ne. ¹⁵ N̄iv̄inì lésõ me yñ yé sōk̄ légbíne. Té n̄yāh mε yé mɔ kénε n̄iv̄inìnε núkúnukú wé? Mé kélε n yo k̄gb̄i yõ ne, kàh s̄o me f̄s̄ n p̄i n pi, yáh náhki s̄o me yé yígbahli wilki n̄ kõ. ¹⁶ N̄te núkúnukú, n̄ gb̄i yónó yñnnε yé tyí, mé kí p̄i yé sépel̄e lé?

¹⁷ Nósyo mε gbah t̄e ne páh mε yé s̄o t̄e, n̄te yé tyí sõnɔ pèpl̄o náh mε pé sōk̄ d̄. Pè mε k̄ tyí ne pé n̄mɔ ànē yépi wr̄ gbeke, yépi mó gbah t̄e pépi s̄o t̄e. ¹⁸ Yâh gbah t̄e tyíp̄epl̄o s̄o t̄e gb̄imegbí, tyíp̄ep̄ey ye kélε. Té kè náh yñne kè ne n p̄i yâh n̄mɔ we gb̄i n̄e óle d̄. ¹⁹ N̄ wñnp̄i, mé t̄o mε n kw̄l̄ yé tyí sōk̄ kúrnt̄s̄e s̄o, p̄opó kí

pō nō gbi nê-á yé pi dükù kí vi mō pi Krista tyí kôle. ²⁰ Nte n yáh-nsah me tye yé tyíle. Képah ye, mé sô náhkí ñ gblöy we yé wró sôkô nûkúnukú nténe, mè tyi nôpi we n yo yé tyí dükù yóle.

Gblöy yô ménô se fõnfô, ti, yôri se fõnfô?

²¹ Yépi nónó-á me n yah n kô tõnkô-nsahlé Moyisi tyi kônsâhnó náh, yé se kí fë yo nîmô tyí ne kâh tyi nónó yo, yé náh sè we noh? ²² Kè me wârkínsâhnólé Liyel wey sébey sôkô ne, w  np   nép   nîmî-á lésô me Abrahami tyí. Núkûlé, y   pi Akar pídî-á, nî-   me Sara pídîne, nê-á y   náh n  ne.[†] ²³ Piri nê-á pô dubi y   pi Akar tyí, nîmô dubi à y  ne névi y  t  hsyi y  hnt  k  n  le. Nte piri nê-á pô dubi Sara w   tyí, nîmô dubi à y  ne Liyel-á sô ñ vy  h kô sô. ²⁴ Tyi n  pile y   k  ; tir y   ye s   ále n w  ki. Sy   n  pi tyi me y  gbék   kwr  nm  n   duke n  n  le ále n w  ki. Akar ye y  gbék   kwr  nm  n   gbenne, nê-á we Syinayi y  l   y  . Y  b   ye nîmô me n dubi n m  . ²⁵ Nmô ye Syinayi y  l  l  e, nê-á me Arabi yamana sôkô. A kí f   à t  kô s  h Yerusal  m   kwille kw  y m   sôkô. Y   náh we di, Yerusal  m   kwil t   me yôri sôkô àn   k   névyele. ²⁶ Nte Yerusal  m   nê-á me y  ny  , képah náh me yôri sôkô. Képah ye ápi y  ne. ²⁷ Y   yah, k   me wârkínsâhnólé Liyel wey sébey sôkô ne nk  :

<Ne n me nìv  nì sôkô pík  ns  , áw   nê-á á náh s   me pile n we.

[†] **4:22** 4.22 - Yah n te Yenesi 16 ; 17 ; 21.

Nε n syo n wilki n mə nìvìnì tĕ tyí, áwɔ nê-á á
náh pi dúbínó yónó pĩ.
Yé náh we di, sê yáhlensàhnó pye kí dò kal
pètĕ tyíle.>‡

²⁸ Nte yépi wɔlε, n yǔnpyé, yé dubi à yǐnε Liyel
vyāh kōnólε, ső-á Yisakile. ²⁹ Piri nê-á lésõ dubi à
yǐnε névi yōtāhsyi yáhntókōnōlε, n̄mɔ lésõ me n
ní-òle n fōh, nê-á dubi Liyel Mirki gbō yō. Té sĕ ó
ye kéle kwey mè tɔ sɔkɔ. ³⁰ Nte ső me Liyel wey
sébéy yo wé? Kè ne nkĕ: <Yō pi pídī náh yǐnε
gbækì yōnóle wẽ tyí pídī yóle, nê yú náh me yōle.
Képah ye, yō pi yǐni ànē n pídī tɔlε.>§ ³¹ Käh pi
sĕ, n yǔnpyé, yō pi pye náh ápile dé. Sê nê pye-á
ápile, yō náh nne.

5

Yé se kí yé syi de yōrì sɔkɔ nítō?

¹ Krista me ké tyí ne á ne n me á gblöy yō sɔkɔ,
képah ye à kō à á wilki yōrì sɔkɔ. Té yé té tah n
sah, yé káh n tō yé syi n de yōrì sɔkɔ.

² Nmɔ Polelε, yé noh n tyí yò: Yáh kí kōkè kō,
Krista náh tir yó pækì n pi yé tyí.* ³ Mé kélé n
yo yé tyí nítō ne, névi nê tĕ-à kí fyò kōkè kō, wăh
kí Moyisi tyi kōnsàhnó pól wăllε n kɔ káhkáh.
⁴ Yépi nónó-á me n yah n kō ne yé pi négblóle

‡ **4:27** 4.27 - Yah n te Yesayi 54.1. § **4:30** 4.30 - Yah n te Yenesi

21.10. * **5:2** 5.2 - Kōkè kōnó nê tyí-á Pole n yo ásô sɔkɔ yò,
ké náh me á kí ne à ső ne kōkè káh ne n kō dé. A ne névi nê-à
n sōnɔ sah kōkè kōnó yō ne képah-á kí pé pi négbile Liyel yah,
Krista náh tir yó pækì n pi tĕ tyí.

Liyel yah Moyisi tyi kōnsàhnó wål kóló gbò yõ, yé gbløy ye yé gbe Krista náh. Yé vyãh náh tõ me Liyel pèporí tyí sôkô. ⁵ Ápi tẽ wôle, á me ké tyí ne á pi négbólé Liyel yah sôkô ñ yõ sënó gbò yõ. Képah sõnõ ye Liyel Mirki dahbi ápi sôkô, té á me kélé n dékì náhnáh. ⁶ Yé náh we di, névi nê wró tẽ-à fyò me kwrónmónole Kristale, tẽ kôkè kô ò, tẽ náh kôkè kô ò, tir yó náh képahle. Nê-á ké yõlë, Liyel yõ sënó yïnë kè ne n wëkì tyi pi dùkù sôkô, tyínõnõ sôkô.

⁷ Yé lésõ me n yuku yahle palle. Nte nê tẽ ó po kô yé yahle yé kô yé gbi wëkì fin mɔ wé? ⁸ Liyel nê-á yé ye pi ñ tyile, ñmɔ tẽ wɔ náh se yïkì yé yõlë té. ⁹ Pè náh ne kókónó kwéy ó-á n dôkô mífâhkì pólle di? ¹⁰ Té sépino pól sôkô, ñmɔ gbò sàhnó me yé yõ Tẽ ñgbë gbò yõ ne, yé náh n fë n syi kâhkí vi n pi. Nte névi nê-á n yïkì yé yõlë, tẽ-à ké se me nedúkú nêne, fôhnó kì n sah n pi tẽ yõ. ¹¹ Nmɔ tẽ wôle ñ yûnpyé, kàh sô me pi ne kôkè kônó tyí sô tõ mé me gbah tẽ n yo ne kè ne n pi, yõ se náhkì me ké tyí pè nne ne n fôh ntõ? Kègbì yõ, képah tyí-à tõ sô ne mé me gbah tẽ sê, Krista dahni yõ syinó se náhkì me yõ yíkínóle ñnî yó ntë tyí ntõ? ¹² Nónó-á n dahbi fëkìnóle yé wró, pè kâh yïn kôkè kônó ó tyí dé, pè pé tyínó kôlì n to pnépné ntëne kè.

¹³ N yûnpyé, gbløy yõ we n tẽ yïn ye Liyel ye yéle. Nte yé kâh nûkú sah képah yõ, yè mó yé dyo dyo tyile n pi dé. Yé wëne ne n yohni n mɔ tyínõnõ sôkô. ¹⁴ Yé náh we di, Moyisi tyi

kὸnsàhnó tyi pól ye tir kὸnsàhnó núkú mè tuke mo yo ke nukúle ne nké: «Á ní-ò tyí yñne kè no á tyí á gbløy tyí kôlø.»[†] **15** Nte yáh wëne n nwähkì, té wëne n kɔ së à; yáh kù yé gbløy të-nkëne, yé kù po wë tyí yïki.

16 Yé noh ní tyí yò: Yé ye Liyel Mirki yé yahle n të. Képah sôkɔ, yé náh tõ yé gbløy dyo yïi tyi pi n pi. **17** Yé náh wë di, névi gbløy dyo yïi tyile, Liyel Mirki dêl tyi ye sépile. Liyel Mirki tõ dyo yïi tyi-á mó tyi nónónε, névi dyo yïi tyi náh sépile. Té sépi të-á pi wë sépébile së, képah ye yé kô yé náh yé gbløy dyo yïi tyile n pi n pnε. **18** Nte Liyel Mirki-à kù fyò yé yahle n të, tyi kὸnsàhnó vyäh kù de yé tyí sôkɔ.

19 Nte á gbløy dyo yïi tyi-á tyi nónónε, á pól séle n pnε. Sè we yò: fòfíkì pínóle, pôpô pínóle, ànê pròprò pínóle, **20** ànê sâh fâlnóle, ànê kló pínóle, ànê népékè pínóle, ànê mékì pínóle, ànê yûnwôrì pínóle, ànê fôkɔ vyâhnóle, ànê wë fwónóle, ànê gbékínóle, ànê gbékínóle tîntînnε, **21** ànê yíwilkile, ànê sètëñì pínóle, ànê yèwò pínóle, ànê sé sënkñø dukelε. Mé ké gbáhdyâhlε n di yé tyí, máh sô kè di sah sôkɔ yé tyí ñgbò dùkùle sô ne, névye nónó pól-á n pi sëntëne, pé sôkɔ yó ntë náh n de n pi Liyel tôrì sôkɔ. **22** Nte tyi nónó-á n pi Liyel Mirki yah tëñó sôkɔ, sè we yò: Tyínôñôle, ànê nìvùnìne, ànê yèvùnìne, ànê sômnóle, ànê pèpôrì pínóle, ànê yâm yáhnóle,

[†] **5:14** 5.14 - Yah n te Levitiki 19.18, ànê Marku 12.31, ànê Likyi 10.27.

ànê gbi wĕkì kólólε, ²³ ànê gblöy yelε, ànê gblöy tĕnólε. Sépi pólle, tyi kōnsähnó náh mε séle n fwo. ²⁴ Névye nónó-á mε Krista tyí yõ, pépi ye pé gblöy dyo yíi tyi, ànê pé dékè tyi, ànê pé yíwilki tyi pól syi dahni yõ, à sè ko. ²⁵ Liyel Mirki nê-á minne á kõ, á ye ye képah kõ kë á yahle n tĕ kë. ²⁶ A ye káh pí gblöy gbílkípúle, à ne n pí n de wĕ tyí, képah náh pí, à wĕ dyøle n yo.

6

¹ N yúnpyé, yâh sõ nññi yó we tĕ à mε tyítukù yóle n pí, Liyel Mirki-á mε yépi nónó yahle n tĕ, yépi tĕ tĕ mámmám yè pø nñne wĕkì pèpøy yõ. Yé nénukù nukú pól mó yé gblöyne n kyomí, yé tó káh pø de tyítukúní pínó sôkô. ² Yé wĕ yöttökóbíle n twah. Yâh képahle n pí, yé mε Krista tyi kōnsähnó wâlle n kô. ³ Névi yó-à ñ gblöyne n dôkô n sah, té kwâh yó náh mó tõ nñne, tĕ me ñ gblöyne n tõ n mõ. ⁴ Nénukù nukú pól yïne pè pé tyípíní kyomí n yah palle. Nê ní-à mε fë n vi n pi ñ gblöyne, ñ ni vi ñ gblöyne, à káh ñ gblöyne n tókô n sâh ñ ní-òle. ⁵ Yé náh we di, nénukù nukú pól-á tyi nónó pí, pè kí yïn sé yótyíle.

⁶ Névi nê-à ále n kwô Liyel weyne, á yïne ñ tĕne n yohni n mõ tyi tyi pól sôkô. ⁷ Yé káh yé gblöyne n tõ n mõ ló, pè náh kôlë Liyelle n ko. Névi-à sémukô nê duku mõ, képah ye à kí tókô. ⁸ Névi nê-à ñ gblöy dyo yíi tyile n pí, gblöy dyo yíi tyi yõre ye tĕ kí we, képah nê-á tyí yíkínólε.

Nte nê-à Liyel Mirki dyo yū tyile n pi, Liyel Mirki dyo yū tyi yōre ye tē kī wε, képah nê-á tyé-ñkē minne. ⁹ A ye káh yal mō tysi pèplō pínóle. Yé náh wε di, áyâh tysi pèplō pínó yálm̄m̄-ñkēne, á kī po ké yōre wε ké gbi pèperey sōkō. ¹⁰ Képah ye, áyâh tyípéręy pí-ñsah wε, á ye kélé n pi no pól tyí. Té á ye kélé n pi n kal á yūnpýé Yesu yō sěpú wō tyí.

Pole wey tyé-ñsahle

¹¹ Yáh wárkínó mè wε kélé yěhyěh yò, ním̄o ye n wárkì kélé n̄ gbołe. ¹² Gbløy wěkínó tyí-á n̄ nónó tyí, pépi náh me ké tyí ne pé fôhnó wε Krista dahni yō kúnó tyí yónó yinnne. Képah ye pè yépile n kyī n mō n mō kōkè kōnó sōkō. ¹³ Kéne névye nónó nítē-á me kōnóle, pè náh me Moyisi tysi kōnsähnó wällle n kō ò. Pè me ké tyí óle ne yé kōkè kō, pé kō pé pé gbløyne n wε n gbilki képah yinnne. ¹⁴ Nte ním̄o tē wōle, mé náh n̄ gbløy gbilki n pi tir yó nítē yinnne à wil Tē ñgbē Yesu Krista dahni yō kúnó tyí sōkō. Nm̄o dahni yō kúnó yīn ye ním̄o kō mé kékoyō tyile n yah yō kē tyile, té kékoyō névye tō mó me ním̄ole n yah sěntēne. ¹⁵ Névi kōnó ànē n̄ kō-ñkēne, yō náh me sépi tyí. Yō-á me nê tyí, képah ye pi vînm̄on̄ nê-á Liyel dahbi tē n̄ sōkō. ¹⁶ Nónó pól-á me n kō képah wěkì yō, pépi ànē Liyel no pólle, pépi nónó-á Yisrayel nole, mé kélé n yah n kō Liyel tyí ne à yevinun̄ne pè kō à mó pé yām yah.

17 A tōkō nūkúnukú tyí, ḥnnî yó nítë káh tō
nímōle n kwlo. Nítbó nónó-á nímo wil sōkō, sépi n
wẽki ne máh pí Krista tyílε. **18** N yūnpyé, mé kélé
n yah n kō Tẽ ḥngbẽ Yesu Krista tyí ne à yōbènɔrì
pí yé tyí. Amiina!

wîn nìvînì tîrlε

**toussian du sud: wîn nìvînì tîrlε New Testament
Nouveau Testament en toussian**

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Toussian, Southern

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

aaf2875e-90b5-5c14-b910-61579d3da2c7